

Arbeidsmiddelen (machines en gereedschappen)

Werken met arbeidsmiddelen brengt risico's met zich mee. Deze risico's zijn groter tijdens het onderhoud en bij storingen. De belangrijkste risico's van arbeidsmiddelen zijn:

- Wegschietende deeltjes door snijden, slijpen of zagen.
- Beknellen en verwonden van lichaamsdelen door draaiende of bewegende delen van het arbeidsmiddel.
- Snijwonden door scherpe messen, beitels of materialen.
- Handletsels zijn de meest voorkomende verwondingen.

Welk beroep heeft te maken met arbeidsmiddelen?

➔ [Natuursteenbewerker](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Er zijn veel richtlijnen voor de veiligheid van arbeidsmiddelen. Niet alleen in de Arbo-wetgeving, maar ook in regelgeving die speciaal gaat over machineveiligheid (zoals NEN- of CE-keuring). Arbeidsmiddelen zijn ingedeeld in risicocategorieën en op basis daarvan wordt bepaald wie de keuring mag uitvoeren (eigen personeelslid of gecertificeerde keuringbureaus). De arbeidsmiddelen moeten gekeurd worden aan de hand van richtlijnen (zie [Handboek Arbeidsmiddelen](#)). Daarnaast moet aandacht besteedt worden (onder andere bij de R&IE) aan de manier waarop werknemers omgaan met de arbeidsmiddelen.

Het Arbobesluit regelt het veilige gebruik en onderhoud, waaronder keuringen en inspecties van arbeidsmiddelen.

Arbobesluit: Artikel 7.2 Arbeidsmiddelen met een CE-markering

- Een door de werkgever ter beschikking gesteld arbeidsmiddel voldoet aan de op dat arbeidsmiddel van toepassing zijnde Warenwetbesluiten. Van arbeidsmiddelen die zijn voorzien van een CE-markering, vergezeld van een EG-verklaring van overeenstemming, wordt vermoed dat deze voldoen aan de voorschriften van het Arbobesluit. Als een arbeidsmiddel slechts voor enkele onderdelen is voorzien van een CE-markering, dan wordt slechts ten aanzien van die onderdelen vermoed dat ze voldoen aan het Arbobesluit.

Arbobesluit: Artikel 7.3 Geschiktheidarbeidsmiddelen

- Bij de keuze van een arbeidsmiddel houdt de werkgever niet alleen rekening met de geschiktheid van het arbeidsmiddel voor de werkzaamheden, maar ook met de gevaren die het arbeidsmiddel met zich mee kan brengen. Hierbij houdt de werkgever rekening met de risico-inventarisatie en -evaluatie. Arbeidsmiddelen worden uitsluitend gebruikt voor het doel en op de wijze waarvoor ze zijn bestemd. Als het redelijkerwijs niet mogelijk is de gevaren bij het gebruik van

werkmiddelen te voorkomen, dan treft de werkgever zodanige maatregelen dat de gevaren zoveel mogelijk worden beperkt.

Arbobesluit: Artikel 7.4 Deugdelijkheidswerkmiddelen en ongewilde gebeurtenissen

- Een werkmiddel is van deugdelijk materiaal en deugdelijke constructie en wordt zodanig geplaatst en gebruikt dat het gevaar dat zich een ongewilde gebeurtenis (verschuiven, kantelen, oververhitten) voordoet zoveel mogelijk is voorkomen.

Arbobesluit: Artikel 7.4A Keuringen

- Dit artikel regelt een algemeen keuringsregime voor werkmiddelen in gebruiksfase. Het besluit schrijft geen keuringsfrequentie voor, maar een veilige ondergrens is eenmaal per jaar.

Arbobesluit: Artikel 7.5 Montage, demontage, onderhoud, reparatie en reiniging van werkmiddelen

- Werkmiddelen worden tijdens de gebruiksduur door toereikend onderhoud in zodanige staat gehouden dat risico's voor veiligheid en gezondheid worden voorkomen. Het bij het werkmiddel horende onderhoudsboek wordt goed bijgehouden. Montage en demontage vindt op een veilige manier plaats, met inachtneming van aanwijzingen van de fabrikant.

Arbobesluit: Artikel 7.6 Deskundigheidwerknemers

- Het gebruik van werkmiddelen blijft voorbehouden aan werknemers die met het gebruik belast zijn. Werknemers die belast zijn met het ombouwen, onderhouden, repareren of reinigen van deze werkmiddelen bezitten daartoe een specifieke deskundigheid en ervaring.

Arbobesluit: Artikel 7.7 Veiligheidsvoorzieningen in verband met bewegende delen van werkmiddelen

- Als bewegende delen van een werkmiddel gevaar opleveren, zijn zij van zodanige schermen of beveiligingsinrichtingen voorzien, dat gevaar zoveel mogelijk wordt voorkomen. Deze beveiligingsinrichtingen kunnen niet op eenvoudige wijze worden genegeerd of buiten werking worden gesteld.

Arbobesluit: Artikel 7.11A Voorlichting

- Werknemers krijgen aan de hand van de gebruiksaanwijzing duidelijke voorlichting over het gebruik van het werkmiddel. Ook werknemers die niet zelf met het werkmiddel werken, maar wel in de nabije omgeving, krijgen voorlichting over de mogelijke gevaren van het werkmiddel.

Arbobesluit: Artikel 7.13 Bedieningssystemen

- Bedieningspanelen moeten overzichtelijk zijn en zijn voorzien van de bij het werkmiddel gebruikelijke aanduidingen, zodat de kans op het maken van fouten bij de bediening tot een minimum wordt beperkt. De bedieningspanelen zijn zodanig geplaatst, dat de werknemer niet in aanraking kan komen met bewegende onderdelen.

Arbobesluit: Artikel 7.14 In werking stellen van werkmiddelen

- Een werkmiddel kan alleen in werking worden gesteld door een opzettelijk verrichte handeling met een daarvoor bestemd bedieningssysteem.

Arbobesluit: Artikel 7.15 Stopzetting van werkmiddelen

- Een werkmiddel moet op ieder daarvoor in aanmerking komend gedeelte zijn voorzien van een bedieningssysteem, waarmee, al naar gelang het gevaar, het gehele dan wel een deel van het werkmiddel stilgelegd kan worden. De energietoevoer wordt onderbroken.

Arbobesluit: Artikel 7.16 Noodstopvoorziening

- Een arbeidsmiddel beschikt over een noodstopvoorziening, als dit noodzakelijk is, met het oog op de gevaren en de normale tijd die nodig is om het arbeidsmiddel stop te zetten.

Arbobesluit: Artikel 7.17A Uitrusting mobiele arbeidsmiddelen

- Om het gevaar bij vervoer van personen te beperken moeten mobiele arbeidsmiddelen zijn uitgerust met doelmatige zit- of staanplaatsen. Gevaren als gevolg van het kantelen of omvallen van het mobiele arbeidsmiddel worden zoveel mogelijk beperkt, bijvoorbeeld door een veiligheidscabine of veiligheidsbeugels. Als bij kantelen of omslaan personen bekneld kunnen raken tussen het arbeidsmiddel en de grond moeten beugels of gordels aanwezig zijn.

Arbobesluit: Artikel 7.17B Uitrusting mobiele arbeidsmiddelen met eigen aandrijving

- Mobiele arbeidsmiddelen met een eigen aandrijving (verbrandings- of elektromotor) kunnen niet door onbevoegden in werking worden gesteld en zijn uitgerust met een rem- en (nood-) stopvoorziening en hulpmiddelen die toereikend zicht voor de bestuurder waarborgen (bijvoorbeeld camera's met monitoren en spiegels). Als ze 's nachts of op donkere plaatsen gebruikt worden, zijn ze voorzien van een verlichtingsinstallatie. Mobiele arbeidsmiddelen die op afstand worden bediend zijn uitgerust met voorzieningen tegen aan- of klemrijden.

Arbobesluit: Artikel 7.17C Gebruik mobiele arbeidsmiddelen

- Mobiele arbeidsmiddelen worden bediend door personen die daarvoor specifieke deskundigheid beschikken. Mobiele arbeidsmiddelen met een verbrandingsmotor worden op de arbeidsplaats niet gebruikt, tenzij er is gezorgd voor voldoende schone lucht. Een mobiel arbeidsmiddel mag pas dan door de bestuurder worden verlaten als het is stilgezet en het niet onverhoeds in beweging kan komen.

Arbobesluit: Artikel 7.18 Hijs- en hefwerktuigen

- Hijs- of hefwerktuigen zijn voorzien van een goed leesbare aanduiding met de voor dat werktuig toegelaten bedrijfslast.
- Hijs- of hefwerktuigen worden bediend door personen die daartoe een specifieke deskundigheid bezitten.
- Met een hijs- of hefwerktuig ingericht voor goederenvervoer, worden geen personen vervoerd.
- Hijs- of hefwerktuigen worden zo opgesteld dat het gevaar wordt beperkt dat lasten de werknemers raken, dan wel ongewild uit hun baan of in vrije val raken.
- Doeltreffende maatregelen worden getroffen om te zorgen dat werknemers zich niet bevinden onder hangende lasten. Hangende lasten worden niet verplaatst boven niet beschermde werkplekken.

Arbobesluit: Artikel 7.18A Hijs- en hefwerktuigen voor niet-geleide lasten

- Dit artikel bevat aanvullende bepalingen voor het werken met hijs- en hefwerktuigen voor niet-geleide lasten.

Arbobesluit: Artikel 7.18B Hijs- en hefwerktuigen voor personen

- Hijs- of hefwerktuigen voor personen zijn met zodanige voorzieningen uitgerust dat zoveel mogelijk wordt voorkomen dat het hijs- of hefplatform voor personen naar beneden valt, dat personen van dit platform vallen of dat een persoon die van het hijs- of hefwerktuig gebruik maakt, verpletterd wordt of beklemd raakt.

Arbobesluit: Artikel 7.20 Hijs- en hefgereedschap

- Hijs- en hefgereedschap wordt gekozen op grond van de te hanteren lasten, de aanslagpunten, de haakvoorziening en de weersomstandigheden. Hijs- en hefgereedschap wordt niet zwaarder belast dan de werklust noch zwaarder dan een veilig gebruik toelaat. Hijs- en hefgereedschap wordt tenminste eenmaal per jaar

door een deskundige onderzocht.

Arbobesluit: Artikel 7.32 Bedienen van torenkranen, mobiele kranen en funderingsmachines

- Een torenkraan, mobiele kraan of funderingsmachine met een maximumbedrijfslastmoment van 10 ton meter of meer mag alleen bediend worden door een persoon die in het bezit is van een certificaat van vakbekwaamheid en in een zodanige lichamelijke en geestelijke toestand verkeert dat hij in staat is de aan de bediening van het betreffende arbeidsmiddel gebonden gevaren te onderkennen en te voorkomen. Onder mobiele kranen worden verstaan: mobiele kraan op rupsen, autotruck / ruwterreinkraan / wegterreinkraan, grondverzetmachine met hijsfunctie, autolaadkraan en verreiker met hijsfunctie.
- Het certificaat van vakbekwaamheid of een kopie daarvan is op de arbeidsplaats aanwezig.

Arboregeling: Artikel 7.6 Categorieën torenkranen, mobiele kranen en mobiele heinstallaties

- Voor het besturen van een torenkraan, mobiele kraan en mobiele heinstallatie met een maximumbedrijfslastmoment van 10 ton meter of meer moet de machinist een certificaat van vakbekwaamheid bezitten, zoals bedoeld in Arbobesluit artikel 7.32. Onder mobiele kranen worden verstaan: mobiele kraan op rupsen, autotruck / ruwterreinkraan / wegterreinkraan, grondverzetmachine met hijsfunctie, autolaadkraan en verreiker met hijsfunctie.

Arboregeling: Artikel 7.7 Afgiftcertificaat van vakbekwaamheid

- Het certificaat van vakbekwaamheid als bedoeld in Arbobesluit artikel 7.32 voldoet aan de eisen die zijn opgenomen in de certificatieschema's van de stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport (TCVT).

Meer informatie

- [Handboek Arbeidsmiddelen](#)